

Perdebatan kajian sains sosial: Pengalaman penyelidik

Balakrishnan Parasuraman¹

Universiti Malaysia Sabah

bala@ums.edu.my

issac05@hotmail.com/

ABSTRAK

Di Malaysia, kajian kualitatif masih belum menjadi satu perkaedahan utama di kalangan penyelidik-penyelidik sains sosial. Yusoff (2001:vii) dalam buku suntingan yang bertajuk *Penyelidikan Kualitatif: Pengalaman Kerja Lapangan* telah memperdebatkan bahawa 'penyelidikan kualitatif tidak boleh dianggap sebagai pendekatan tambahan atau sampingan yang tidak memerlukan *mainstream researcher* memberi pertimbangan serius'. Perdebatan dalam kertas kerja ini ialah sama ada kajian dalam sains sosial hanya berfokus kepada paradigma beraliran positivist atau non-positivist. Kini isu ini telah menjadi perbincangan terbuka di kalangan pengkaji-pengkaji sains sosial di Malaysia (Salleh, 2003; R. Yusof, 2003; Yusoff, 2001) atau luar negara (N.K. Denzin & Lincoln, 1998; Guba & Lincoln, 1994; Kelly, 1999; Meriam, 1998; Patton, 2002) terutamanya isu yang melibatkan kaedah kajian sains sosial yang beraliran kualitatif. Oleh itu, skop penulisan dalam kertas kerja ini dibahagikan kepada tiga bahagian. Bahagian pertama akan membincangkan perdebatan dalam kajian empirik dan metodologikal terutamanya dalam kajian sains sosial. Dalam bahagian ini, penyelidik akan menumpukan perdebatan dalam kajian sains sosial, bukannya sains tulen. Pengalaman penyelidik sebelum dan semasa membuat kajian doktor falsafah (*Doctor of Philosophy-PhD*) akan diberi perhatian dalam bahagian kedua. Tumpuan dalam bahagian ini ialah bagaimana peralihan penyelidik yang pada mulanya dipengaruhi dengan paradigma positivist dan akhirnya menghargai paradigma non-positivist semasa beliau berada di University of Wollongong, Australia. Bahagian akhir dalam kertas kerja ini akan membincangkan pengajaran yang diterima semasa dan sebelum di Australia dan masa depan kajian sains sosial yang beraliran non-positivist di Malaysia.

Kata kunci: *kajian sains sosial; pengalaman penyelidik; kajian kualitatif*

ABSTRACT

In Malaysia, a qualitative research approach has not yet become a major methodology among social science researchers. Yusoff (2001: vii) has been argued that "qualitative research can not be regarded as additional or ancillary approach does not require the researcher to seriously mainstream". The argument in this paper is whether the research in social science paradigm is focused on positivist or non-positivist in Malaysia. Currently this issue has become an open discussion among social science researchers in Malaysia (Salleh, 2003; R. Ray, 2003; Yusoff,

¹ Beliau juga merupakan Professor Madya di Program Hubungan Industri di Sekolah Sains Sosial, Universiti Malaysia Sabah (UMS), Kota Kinabalu, Sabah sejak tahun 1996.

2001) or abroad (NK Denzin & Lincoln, 1998; Guba & Lincoln, 1994; Kelly, 1999; Cannon, 1998; Patton, 2002), especially issues involving social science research methods qualitative flowing. Therefore, the scope of writing in this paper is divided into three parts. The first part will discuss the debate in the empirical study and methodological issues especially in the social science research. In this section, researcher will focus on the debate in social science research rather than pure science. Research experience before and during doctoral studies (Doctor of Philosophy, PhD) will be considered in the second part. The focus in this section is how to transition of researcher initially influenced by the positivist paradigm and ultimately appreciate the non-positivist paradigm when he was at the University of Wollongong, Australia. The last section in this paper will discuss the lessons received during and before in Australia and the future of social science research which based on non-positivist paradigm in Malaysia.

Keywords: social science studies; researcher experience; qualitative studies

Pendahuluan

Secara umumnya, kajian boleh diertikan sebagai satu kaedah yang sistematik bagi mengkaji sesuatu permasalahan yang tertentu sama ada dalam bidang sains sosial atau sains tulen. Permasalahan kajian ini perlu ada jalan penyelesaian. Oleh itu, dalam mengenal pasti permasalahan kajian ini maka pengkaji sama ada dari bidang sains sosial atau sains tulen akan menggunakan satu kaedah kajian yang akhirnya untuk mencapai objektif kajian tersebut. Dengan pemilihan sesuatu kaedah kajian, maka satu rekabentuk kajian akan dibentuk sehinggalah selesainya peringkat data analisis dan bahagian perbincangan. Kaedah kajian akan mengambil kira beberapa perkara seperti batasan masa kajian, sumber kewangan yang sedia ada, dilema etika, dan sebagainya. Di samping isu-isu ini, Rose (2002) dan Patton (2002) bersetuju bahawa paradigma dan persoalan kajian juga akan memandu seseorang pengkaji untuk memilih satu kaedah kajian yang sesuai.

Di Malaysia, kajian kualitatif masih belum menjadi satu perkaedahan utama di kalangan penyelidik-penyelidik sains sosial. Yusoff (2001:vii) dalam buku suntingan yang bertajuk '*Penyelidikan Kualitatif: Pengalaman Kerja Lapangan*' berdebat bahawa 'penyelidikan kualitatif tidak boleh dianggap sebagai pendekatan tambahan atau sampingan yang tidak memerlukan *mainstream researcher* memberi pertimbangan serius'. Tambah beliau, proses penyelidikan kualitatif banyak melibatkan pelaksanaan dari segi apa yang dibuat, dipelajari dan dirasakan oleh seseorang penyelidik. Dr Marohaini Yusoff dari Universiti Malaya yang merupakan penulis buku di atas dan juga pengasas kepada penubuhan Persatuan Penyelidik Kualitatif Malaysia (*Qualitative Researchers Association of Malaysia- QRAM*) serta rakan-rakan dari universiti tempatan lain bekerja keras dalam mempromosikan kaedah penyelidikan kualitatif yang juga merupakan salah satu *mainstream research* dalam kajian sains sosial. Salah satu kejayaan mereka dalam promosi penyelidikan kualitatif di Malaysia ialah penganjuran seminar kebangsaan atau antarabangsa .

Fokus perbincangan utama dalam kertas kerja ini ialah sama ada kajian sains sosial hanya tertumpu kepada paradigma *positivist* atau *non-positivist*. Isu ini telah menjadi perbincangan terbuka di kalangan pengkaji-pengkaji sains sosial di Malaysia (Salleh, 2003; R. Yusof, 2003; Yusoff, 2001) atau luar negara (N.K. Denzin & Lincoln, 1998; Guba & Lincoln, 1994; Kelly, 1999; Patton, 2002) terutamanya yang melibatkan kaedah kajian sains sosial beraliran kualitatif.

Oleh itu, skop penulisan dalam kertas kerja ini dibahagikan kepada tiga bahagian. Bahagian pertama membincangkan perdebatan dalam kajian empirik dan metodologikal terutamanya dalam kajian sains sosial. Dalam bahagian ini, penyelidik akan menumpukan perdebatan dalam kajian sains sosial sahaja. Pengalaman penyelidik sebelum dan semasa membuat kajian doktor falsafah akan diberi perhatian dalam bahagian kedua. Tumpuan bahagian ini ialah bagaimana peralihan penyelidik yang pada mulanya dipengaruhi paradigma *positivist* dan akhirnya menghargai paradigma *non-positivist* semasa beliau menjalankan kajian doktor falsafah di University of Wollongong, Australia. Bahagian akhir dalam kertas kerja ini akan diberi tumpuan kepada masa depan kajian sains sosial yang beraliran *non-positivist* di Malaysia.

Perdebatan dalam kajian empirik dan metodologikal- seimbans lalu

Paradigma Dalam Penyelidikan

Sebelum seseorang pengkaji mula membuat kajian secara rasminya di peringkat Sarjana atau Doktor Falsafah, mereka sewajarnya mahir dalam aspek falsafah teoretikal dan metodologikal kajian yang mempunyai kaitan langsung dengan paradigma penyelidikan. Paradigma dimaksudkan sebagai '*our understanding of what one can know about something and how one can gather knowledge about it*' (Grix, 2004:78). Grix di sini menekankan kepada dua perkara utama iaitu apa yang kita hendak mengetahui and bagaimana kita boleh mengumpul sesuatu pengetahuan. Lazimnya penyelidikan yang bercorak falsafah masyarakat dan sains manusia dibahagikan kepada dua paradigma utama iaitu *positivist* dan *non-positivist*. Dalam kajian literatur perkaedahan sains sosial *non-positivist* juga dikenali sebagai *interpretivist* dan *post-positivist* (Guba & Lincoln, 1998; Lincoln & Guba, 1985). Dalam kertas kerja ini penulis akan menggunakan istilah '*non-positivist*'. Dalam perenggan yang seterusnya penulis memperkenalkan objekif kajian PhD secara imbas lalu sebelum membincangkan perdebatan dalam *positivist* dan *non-positivist*.

Tajuk kajian PhD penulis ialah '*An Examination of Employee Participation in the Private Sector: Malaysian Case Studies*'. Kajian ini tergolong dalam paradigma non-positivist terutamanya dalam aliran *interpretivist*. Objektif utama kajian ini ialah memahami dan menerangkan beberapa bentuk penyertaan pekerja (*employee participation*) dalam beberapa syarikat yang terpilih di Malaysia. Penulis juga cuba menjawab beberapa persoalan kajian seperti berikut: (i) kenapa ada beberapa bentuk penyertaan pekerja yang berbeza dalam sesebuah syarikat dan (ii) bagaimana bentuk-bentuk penyertaan pekerjaan ini dilaksanakan dalam syarikat tersebut. Bagi menjawab persoalan kenapa (*why*) dan bagaimana (*how*) maka pendekatan kajian kes kualitatif (Yin, 2003) sangat sesuai digunakan dalam kajian ini. Sebelum membincangkan lebih lanjut tentang paradigma *non-positivist*, di sini penulis menumpukan kepada perbincangan seimbans lalu tentang makna *positivist*.

Paradigma positivist – seimbans lalu

Paradigma *positivist* merupakan paradigma penyelidikan yang paling popular dan dominan sejak beberapa abad yang lalu. Oleh kerana aspek ini merupakan satu isu yang memerlukan perbincangan yang mendalam dan skopnya agak luas maka penulis di sini hanya memberi gambaran seimbans lalu tentang aliran *positivist*.

Mengikut Grix, beberapa istilah penting berkaitan dengan aliran *positivist* ialah *empirism*, *objectivism*, dan kaedah saintifik yang dipengaruhi oleh pendekatan semulajadi (*natural*) dalam sains tulen (Marsch and Furlong 2002 seperti dipetik dalam Grix 2004:80). Di sini penulis memberi beberapa andaian asas dalam paradigma *positivist*. Paradigma *positivist* berasaskan kepada kepercayaan benar (*realist*) di mana '*views the world as existing independently of our knowledge of it*' (Guba & Lincoln, 1998:204).

Golongan *positivist* beryakinan bahawa adanya bentuk, peraturan dan fenomena sebab-akibat dalam kajian sosial. Oleh itu, mereka membentuk pernyataan sebab-akibat di mana akan mengaitkan kajian mereka dengan angkuh bersandar dan tidak bersandar. Pengkaji sains sosial yang beraliran *positivist* cuba menggunakan kaedah saintifik (seperti dalam sains tulen) dalam mengkaji dunia sosial. Mereka mengutamakan '*explanation*' daripada memahami (*understanding*) dalam kajian berbentuk sosial.

Lazimnya mereka akan membuat ramalan (*predictions*) terhadap fenomena yang akan dikaji dengan penggunaan beberapa hipotesis sebelum kajian lapangan dimulakan secara rasminya. Kita boleh lihat kebanyakan penganut paradigma *positivist* akan memulakan sesuatu penyelidikan dengan model kajian (pernyataan sebab-akibat dengan menggunakan dua angkuh utama iaitu sandar dan tidak bersandar). Dalam lain perkataan, mereka menggunakan teori dalam membentuk beberapa hipotesis kajian di mana hipotesis ini akan diuji dalam dunia sosial yang sebenar. Mereka yang beraliran *positivist* juga lazimnya akan menggunakan kaedah kuantitatif dalam mengkaji sesuatu fenomena sosial.

Dalam kajian penyertaan pekerjaan (*employee participation*) di Malaysia, kebanyakan pengkaji Malaysia lazimnya dipengaruhi dengan paradigma *positivist* (Lunjew, 1994; Naceur & Varatharajan, 2000; Zin, 1998). Contohnya Lunjew (1994) menguji hipotesis tentang penyertaan pekerja dengan hubungan kepuasan kerja dan prestasi kerja di di Institusi Latihan Awam di Malaysia. Penemuan kajian beliau juga menunjukkan ada kesan penyertaan positif terhadap kepuasan pekerja dan prestasi kerja di kalangan pengurus pertengahan. Manakala Zin (1998) dalam kajian penyertaan pekerja di sektor awam hanya menggunakan dua angkuh sahaja iaitu '*participation decision-making*' (PDM) dan organisasi komitmen. Beliau menguji hipotesis ini di kalangan pekerja-pekerja bawahan di Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) di Kuala Lumpur. Penemuan kajian beliau mendapati PDM mempunyai kesan langsung terhadap komitmen pekerja di JPA, Kuala Lumpur. Kajian yang sama juga dijalankan oleh Naceur and Varatharajan (2000) di mana mereka menguji sama ada penyertaan pekerja mempunyai kesan positif atau negatif terhadap prestasi pekerja di JPA, Kuala Lumpur.

Aliran paradigma non-positivist-seimbas lalu

Pengkaji-pengkaji di atas tidak membincangkan tentang apakah bentuk-bentuk penyertaan pekerja yang sebenarnya wujud di dalam sesebuah organisasi. Mereka juga tidak memahami kenapa dan bagaimana bentuk-bentuk penyertaan pekerja itu dipraktikkan dalam sesebuah organisasi.

Berdasarkan kajian literatur dalam bidang penyertaan pekerja di industri, ada beberapa faktor dalaman dan luaran yang turut mempengaruhi sesebuah syarikat semasa memperkenalkan beberapa skim penyertaan pekerja sama ada dalam sektor swasta atau awam (Poole, Lansbury, & Wailes, 2001).

Oleh itu, bagi menjawab persoalan di atas maka penulis telah menggunakan kaedah kajian kes kualitatif yang termuat dalam aliran *non-positivist*. Malahan, penulis juga menggunakan perspektif teoretikal hubungan industri dalam mengkaji bentuk atau skim penyertaan pekerja di beberapa organisasi swasta yang terpilih di Malaysia. Berdasarkan pengalaman yang lepas, pengkaji-pengkaji dalam bidang hubungan industri selalunya menggunakan kaedah kajian kes kualitatif dalam memahami proses hubungan majikan-pekerja di dalam sesebuah organisasi (Kitay & Callus, 1998).

Sebelum ini, kajian tentang penyertaan pekerja di Malaysia lazimnya menggunakan pendekatan kelakuan organisasi (*organisational behaviour*) atau pengurusan. Oleh itu, penulis berharap dengan penggunaan kaedah kajian kes kualitatif berdasarkan perspektif teoretikal hubungan industri maka sumbangan dalam teori penyertaan pekerja dalam konteks Malaysia akan dicapai. Kajian ini juga merupakan pertama kali dijalankan di Malaysia dengan menggunakan perspektif teoretikal hubungan industri. Di samping sumbangan dalam teori, kajian ini juga sangat signifikan kepada pembuat dasar seperti Kementerian Sumber Manusia dalam membentuk satu dasar perburuhan kebangsaan yang dinamik berdasarkan cadangan dalam kajian ini.

Contohnya penemuan dalam kajian ini menunjukkan kesatuan sekerja di tempat kerja sangat lemah dalam membuat sebarang keputusan bersama dengan pihak pengurusan. Unsur konflik dan tidak kesefahaman masih wujud di antara kesatuan sekerja dan pengurusan. Ini merupakan satu petanda yang kurang baik dan perlu Kementerian memberi perhatian dalam hal ini. Di antara faktor luaran yang dikenalpasti ialah pengaruh secara tidak langsung Akta Kesatuan Sekerja 1959 dan Akta Hubungan Industri yang masih menjadi batasan kepada kesatuan sekerja bekerjasama dengan pihak pengurusan di tempat kerja. Dalam konteks Malaysia, kerjasama sosial (*social partnership*) sangat penting dalam menentukan prestasi pekerja dan syarikat secara amnya.

Dalam pendekatan interpretivistik, ramalan tentang sesuatu fenomena tidak digunakan sebaliknya fenomena akan difahami selepas penyelidik pergi ke tempat kajian dan berinteraksi dengan peserta kajian. Sebagai contohnya, dalam kajian PhD, penulis telah berinteraksi dengan beberapa peserta kajian dan juga melibatkan beberapa teknik pengumpulan data kualitatif seperti temuduga separa berstruktur, pemerhatian secara langsung, nota kerja lapangan, dan dokumen syarikat.

Bagi melihat keesahan kajian, maka penulis telah menggunakan kaedah '*triangulation*' berdasarkan teknik pengumpulan data yang pelbagai (Greene & McClintock, 1985). Konsep kesahan kajian (*validity*) sangat penting dalam kajian PhD atau Sarjana. *Triangulation* biasanya digunakan untuk mengenalpasti sama ada dalam data temuduga akan menyokong data pemerhatian langsung atau dokumen syarikat. Penulis mendapati teknik ini amat berkesan dalam kajian PhDnya.

Perdebatan Glaser dan Strauss (1967) mengenai aliran non-positivist

Glaser dan Strauss (1967) berdebat bahawa kajian sains sosial tidak sepatutnya dimulakan dengan model kajian yang selalunya konsep ini didominasi oleh golongan pengkaji yang beraliran *positivist* sepertimana yang dibincangkan di atas. Glaser dan Strauss adalah dua sarjana dalam aliran kajian *non-positivist* yang terkenal dan juga pengasas kepada "*Grounded theory*". Pendirian

mereka ialah kajian ‘*fieldwork*’ perlu dijalankan terlebih dahulu sebelum memikirkan pembentukan sesuatu teori, model atau hipotesis.

Perdebatan mereka ialah model atau teori kajian akan dibentuk selepas selesainya kajian lapangan. Mereka juga tidak bersetuju dengan ujian hipotesis terhadap objek kajian yang selalunya melibatkan manusia. Bagi penganut aliran *non-positivist* yang menggunakan kaedah kualitatif secara relatifnya beranggapan bahawa manusia tidak boleh diuji seperti dalam kajian sains tulen. Manusia mempunyai perasaan, emosi, daya pemikiran yang selalu tidak statik dan juga bersedia melihat sesuatu idea atau isu secara dinamik dan kritikal (Kelly, 1999). Contoh perkaedahan dalam kajian aliran *non-positivist* adalah seperti kajian kes kualitatif, kajian etnografik, kajian analisa dokumen dan sebagainya.

Dalam paradigma *non-positivist*, pengkaji dan peserta kajian mempunyai hubungan yang rapat di mana keadaan ini tidak berlaku di kalangan pengkaji aliran *positivist* yang selalunya peserta kajian dan pengkaji tidak mempunyai hubungan yang langsung. Pengkaji dalam paradigma *non-positivist* juga cuba memahami makna tentang mereka yang berada dalam dunia sosial. Di samping itu, bahasa memainkan peranan penting dalam *constructing ‘reality’*.

Oleh itu, di dalam melihat dunia realiti (*ontologikal*), semua pengkaji sama ada dari aliran sains atau sains sosial akan dipengaruhi dengan epistemologi dan perspektif teoretikal mereka masing-masing (Ayob, 2000; N.K. Denzin, 1978; Guba & Lincoln, 1994; Meriam, 1998; Miles & Huberman, 1994; Rohana. Yusof, 2001; R. Yusof, 2003; Yusoff, 2001).

Bagi memperjelaskan penerangan di atas, Ellie, Harvey, McDermott and Davidson (2002) telah membuat ringkasan terhadap beberapa paradigma utama dalam kajian sains sosial (lihat Jadual 1). Mereka telah mengkategorikan tiga paradigma utama dalam kajian sains sosial iaitu *Empirico-analytical*, *interpretive* dan *critical*. Tiga kategori ini telah diadaptasikan dari Neuman (2000) dan Guba & Lincoln (1994).

Jadual 1: Perbandingan di antara tiga paradigma utama dalam penyelidikan sosial

Characteristics	<i>Paradigm Empirico-analytical</i>	<i>Paradigm Interpretative</i>	<i>Paradigm Critical</i>
1. Philosophical/theoretical origins	Positivism, natural sciences	Hermeneutics, phenomenology, symbolic interactionism	Marxist, feminist psychoanalytic
2. Why conduct research?	To discover natural laws that enable prediction or control of events	To understand social life and describe how people construct social meaning	To uncover myths/hidden truths that account for social relations, and empower people to change society radically
3. What is the nature of social reality?	Social reality contains stable pre-existing patterns or order that can be discovered	Fluid definitions of situations created by people through their social interactions with others	Social reality is multi-layered; events and relations based on hidden underlying social structure/forces that evolve in a historical context
4. What is the nature of human beings	Self-interested and rational individuals shaped by external forces	Social beings who create meaning and constantly engage in making sense of their worlds	Creative, adaptive beings with unrealised potential, trapped by social forces that

			disempower/exploit
5. Role of common sense	Clearly distinct from and less valid than science	Powerful everyday theories that guide daily life; necessary to understand people; and no less valid than sciences	False beliefs that guide human actions, and contain myths that hide unequal control over power and objective conditions/resources
6. What constitutes an explanation/theory of social reality	A logical, deductive system of interconnected definitions, axioms and causal laws stated in probabilistic form	A description of how a group's meaning system is generated and sustained; contains detailed contextual information and limited abstraction	A critique that reveals the underlying social structure of conditions and helps people see the way to a better world
7. An explanation that is true	Is logically connected to causal laws and based on observed facts about social life	Resonates with or feels right to those who participated in the study	Is a resource that helps people understand their own experiences in historical context, and improve their own conditions/social world
8. Whose voices are privileged?	Researcher (s)	Participant (s)	Stakeholder (s)
9. What does good evidence look like?	Based on precise observation that others can repeat	Embedded in the context of fluid social interactions, in which meanings are assigned	Informed by a theory of what the social world is like that unveils myths/hidden truths
10. Where do social political values enter into sciences?	Science is value-free; values have no place, except when choosing a topic	Values are an integral part of social life; no group's values are presumed and superior to others	All science must begin with a value position; some positions are better than others
11. What is the place of ethics in research	Extrinsic; mechanism guiding ethical conduct are external to the inquiry process itself	Intrinsic; participant values and personal nature of researcher-researched interactions are integral to the research process	Intrinsic; collaboration among participants and empowerment occur through the research process

Sumber: Ellie, F., Harvey, C., McDermott, F., & Davidson, L. (2002). Understanding and evaluating qualitative research. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 36(6), 717-732.

Jadual 1 di atas jelas menunjukkan bagaimana paradigma seseorang penyelidik sains sosial sama ada di peringkat *empirico-analytical*, *interpretive* atau *critical* akan mempengaruhi reka bentuk kajian seseorang penyelidik sains sosial. Penyelidik sains sosial yang beraliran kualitatif lazimnya berada dalam kategori paradigma *interpretive* dan *critical*. Kadang-kadang dalam kes-kes tertentu, paradigma *critical* boleh juga menjadi kajian kualitatif dan kuantitatif ataupun kombinasi kedua-dua metod yang dikenali sebagai *multi-dimensional research methods*. Rujukan tambahan tentang *multimethod* boleh dilihat dalam Brannen (1992), Patton (2002) dan Bryman (2004).

Kajian PhD dan Sarjana dalam bidang pengurusan dan perniagaan di universiti-universiti tempatan di Malaysia

Di Malaysia, kajian saintifik dalam sains sosial lazimnya dipengaruhi oleh aliran positivist. Contohnya dalam pemerhatian penulis terhadap tesis kajian Sarjana dan PhD terutamanya dalam bidang pengurusan perniagaan atau kajian organisasi di beberapa perpustakaan universiti-universiti tempatan awam dan universiti swasta, kebanyakan rekabentuk kajian tesisnya bermula dengan 'model kajian' yang mempunyai pengaruh dari aliran positivist sepertimana kita lihat dalam Jadual 1 (rujuk bahagian paradigm empirico-analytical). Elemen hipotesis sangat diutamakan oleh pengkaji sebelum kajian fieldwork dimulakan secara rasminya.

Pada kebiasaannya, kumpulan pengkaji sains sosial terutama dalam bidang pengurusan perniagaan yang beraliran *positivist* di Malaysia mengandaikan bahawa kajian sains sosial harus bermula dengan kaedah deduktif yang mempunyai beberapa konstruk seperti *independent and dependent variables* yang boleh diuji di dalam sesuatu organisasi, kumpulan manusia seperti pekerja, pengurus, pemimpin kesatuan sekerja dan sebagainya. Contohnya semasa penulis mengumpul bahan untuk kajian literatur di UPM, UM, USM, UMS, UNIMAS, dan UKM, kebanyakan tesis Sarjana dan PhD dalam bidang pengurusan perniagaan dan kajian organisais dikategorikan dalam paradigma *empirico-analytical* atau *positivism*. Dalam pemerhatian penulis, kajian PhD atau Sarjana dalam bidang pengurusan perniagaan yang menggunakan kajian kualitatif amat kurang sekali.

Selain dari aspek di atas, penulis juga membincangkan bagaimana beliau memilih tajuk kajian PhD yang mempunyai kaitan dengan paradigma beraliran *non-positivist*. Penulis yakin pendekatan *non-positivist* juga akan menghasilkan satu pengetahuan yang *valid* dalam bidang sains sosial terutamanya dalam kajian pengurusan perniagaan dan hubungan industri

Pertama, penulis ingin berkongsi pengalaman semasa menyediakan proposal kajian PhD di Universiti Malaysia Sabah (UMS). Kemudian akan memberi tumpuan bagaimana kaedah kajian kes kualitatif digunakan dalam kajian PhD semasa beliau berada di University of Wollongong, Australia.

Pengalaman penyediaan proposal PhD di UMS

Semasa penulis berada di Malaysia, beliau banyak dipengaruhi dengan paradigma *positivist* kerana rakan-rakan penulis di universiti beliau selalu menggunakan kaedah kuantatif dengan peristilahan seperti model kajian, ujian hipotesis, statistik, *t-test*, *multivariate*, dan sebagainya.

Di sini penulis ingin seimbab lalu membincangkan pengalaman semasa beliau mengikuti kursus methodologikal di Malaysia sebelum melanjutkan pelajaran di University of Wollongon, Australia di peringkat PhD. Semasa mengikuti Kursus Skim Latihan Tenaga Akademik/Skim Latihan Akademik Bumiputera (SLTA/SLAB) di UMS pada tahun 2001, beliau diberi pendedahan dalam kaedah kajian sains tulen dan sains sosial di mana majoriti penceramahny terdiri dari aliran *positivist*.

Semasa mengikuti kursus di atas, penulis yang dari aliran sains sosial telah disajikan dengan kursus dan pelajaran mengenai perdebatan paradigma, epistemologi dan perspektif teoretikal yang

dipengaruhi dari aliran sains tulen atau *positivist*. Selepas mengikuti kursus tersebut, beberapa persoalan wujud dalam diri penulis. Salah satu persoalannya ialah bagaimana penulis akan menjalankan kajian hubungan industri yang lazimnya objek analisis ialah manusia seperti pekerja, pengurus, pemimpin kesatuan sekerja dan peranan pemimpin kerajaan (Kelly, 1999; Kitay & Callus, 1998). Contohnya Kitay dan Callus (1998) dan Kelly (1999) berdebat bahawa kaedah kualitatif adalah dominan dalam kajian hubungan industri kerana konteks dan hubungan penyelidik dengan peserta kajian sangat penting sekali dalam memahami hubungan majikan-pekerja secara holistik.

Oleh itu, pembentangan kajian proposal penulis semasa mengikuti kursus SLAB/SLTA tidak menepati harapan mereka yang beraliran pemikiran *positivist* kerana penulis menggunakan kaedah *multimetod* iaitu kombinasi di antara kuantitatif dan kualitatif. Dalam lain perkataan, adanya unsur-unsur *non-positivist* dalam penggunaan *multi-method* (Brannen, 1992).

Dalam proposal kajian PhD, penulis juga mencadangkan hanya empat organisasi sebagai skop kajian. Walau bagaimanapun beberapa penilai yang beraliran *positivist* pada ketika itu yang menilai proposal penulis tidak begitu bersetuju dengan cadangannya yang hanya menumpukan empat organisasi sahaja. Alasan mereka ialah sekiranya penulis meneruskan dengan empat organisasi sebagai skop kajian maka standard PhD tidak akan tercapai. Komen ini sangat membimbangkan penulis pada masa itu kerana kemungkinan pihak universiti tidak akan meluluskan cuti belajar dan biasiswa untuk melanjutkan PhD di luar negara. Oleh kerana faktor kekurangan pakar-pakar akademik dalam bidang hubungan industri dan berlatarbelakang penyelidikan kualitatif di Malaysia, akhirnya pihak pengurusan tertinggi UMS telah meluluskan cuti belajar sepenuh masa pada tahun 2002 di University of Wollongong, Australia.

Pengalaman penulis semasa berada di University of Wollongong, Australia

Selepas penulis tiba di University of Wollongong pada tahun September 2002, beliau telah membincangkan cadangan kajiannya dengan Profesor Dr Ray Markey iaitu penyelia akademik utama dan juga merupakan seorang pakar dalam bidang kajian perbandingan hubungan industri dan demokrasi industri.

Reaksi pertama beliau ialah mengarahkan penulis menukar tajuk dan fokus kajian yang telah dibentangkan semasa mengikuti kursus SLTA/SLAB di UMS pada tahun 2001. Beliau menggalakkan penulis membaca buku-buku falsafah methodologikal yang memperdebatkan paradigma, ontologikal, epistemologi dan perspektif teoretikal sains sosial sebelum mengemukakan proposal kajian baru kepada beliau. Beliau juga menekankan kepada penulis bahawa kajian dalam bidang hubungan industri lazimnya berdasarkan kaedah kualitatif.

Selepas nasihat dari penyelia akademik, penulis menggunakan selama sembilan bulan untuk menyiapkan proposal kajian yang baru. Selepas sembilan bulan, penulis telah membentangkan kertas proposal yang baru di Seminar Pelajar Pascasiswazah (*Masters/PhD*) di University of Wollongong. Selepas penilaian dibuat oleh beberapa profesor dan ahli akademik yang mempunyai latarbelakang pendekatan kualitatif maka proposal dan methodologikal penulis yang baru itu telah diterima oleh Jawatankuasa Penyelidikan Pascasiswazah, University of Wollongong.

Penulis juga diberi keizinan untuk memulakan kajian lapangan secara rasmi di Malaysia pada September 2003.

Kajian ini juga telah diluluskan oleh Jawatankuasa Etika Manusia University of Wollongong. Setiap pelajar pascasiswazah yang membuat kajian tentang manusia adalah wajib mendapat kebenaran dari jawatankuasa ini sebelum memulakan kajian lapangan secara rasminya. Perkara ini mungkin agak baru di Malaysia. Bagi pendapat penulis, sistem pemantauan etika kajian yang dijalankan oleh University of Wollongong harus dicontohi oleh universiti-universiti awam atau swasta di Malaysia. Di samping itu, satu sijil etika kajian akan dikeluarkan oleh Pejabat Penyelidikan Pascasiswazah, University of Wollongong yang biasanya sah laku selama satu tahun. Sekiranya ada apa-apa perubahan berlaku semasa kajian, perkara ini perlu dimaklumkan kepada Jawatankuasa Pemantauan Etika Kajian Manusia (*Human Ethics Committee*) untuk tindakan selanjutnya. Aspek ini diwajibkan kepada semua pelajar PhD dan Sarjana melalui penyelidikan.

Pengajaran daripada pengalaman di atas dan masa depan kajian beraliran *non-positivist* di Malaysia

Berdasarkan kepada pengalaman penulis semasa di Malaysia dan di Australia, seseorang pengkaji yang akan membuat kajian sains sosial haruslah bersedia dengan ilmu ontologikal, epiestomologikal dan perspektif teoretikal. Selepas memahami elemen-elemen ini, barulah pengkaji dapat berfikir samaada untuk memilih kaedah kualitatif atau kuantitatif dalam kajian mereka. Maksud penulis '*Pengkaji*' di sini ialah ahli akademik yang bertaraf Profesor hinggalah tutor, pelajar, Sarjana Muda, Sarjana dan PhD.

Oleh itu, penyelia-penyelia akademik di peringkat Sarjana dan PhD di institusi pengajian tinggi awam (IPTA) dan institusi pengajian tinggi swasta (IPTS) di Malaysia sewajarnya bersedia memberi ilmu ini kepada siswazah sejak mereka di peringkat ijazah Sarjana Muda lagi. Keadaan seperti ini berlaku di universiti-universiti di Australia. Melalui pemerhatian penulis sendiri, beberapa pensyarah di University of Wollongong mengajar falsafah penyelidikan sains sosial kepada pelajar-pelajar Sarjana Muda yang selalunya memfokuskan kepada aspek seperti ontologikal, epiestomologikal dan perspektif teoretikal. Oleh itu, semasa mereka melanjutkan pelajaran di peringkat Sarjana atau PhD, mereka dapat mudah memahami tentang falsafah penyelidikan sains sosial dan pemilihan kaedah penyelidikan yang sesuai dengan permasalahan dan persoalan kajian.

Sepertimana dibincangkan di atas, Institusi Kod and Etika Kajian terhadap Manusia perlu ditubuhkan di universiti-universiti tempatan kerana sistem seperti ini berkesan dalam pemantauan terhadap penyelidikan sains sosial. Perkara ini juga dapat mengelakkan beberapa insiden yang mungkin memberi kesan kepada peserta kajian dan penyelidik sendiri. Risiko yang tinggi perlu ditanggung oleh penyelidik sekiranya tiada satu kod etika yang melindungi para penyelidik sains sosial di Malaysia. Perkara ini amat ditekankan oleh pihak University of Wollongong, Australia kepada semua penyelidik (pelajar dan ahli akademik).

Masa depan Penyelidikan Non-Positivist di Malaysia

Oleh itu, dalam menyediakan tenaga profesional di masa akan datang di Malaysia, kajian sains sosial yang beraliran *non-positivist* haruslah diperbanyakkan dan diutamakan dalam pembangunan ekonomi negara terutamanya dalam Rancangan Malaysia yang ke-9. Malaysia yang akan menjadi pusat kecemerlangan pendidikan di rantau Asia Pasifik, haruslah memperbanyakkan peruntukan dan dana dalam kajian sains sosial yang mana sebelum ini banyak didominasi oleh pengkaji sains tulen. Bagi memenuhi hasrat kerajaan, kita sebagai pengkaji sains sosial harus membuat banyak kajian yang mengukuhkan ekonomi negara dan akhirnya akan memberi kesejahteraan kepada rakyat jelata.

Selain dari itu, peranan Persatuan Kualitatif Malaysia (QRAM), universiti-universiti tempatan sama ada IPTA atau IPTS, Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi dan Kementerian Pendidikan Tinggi sama-sama berperanan dalam mempromosikan kajian kualitatif di kalangan penyelidik muda dan juga yang berminat dalam pendekatan ini. Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi juga digalakkan memperbanyakkan dana peruntukan kajian melalui IRPA kepada penyelidik-penyelidik kualitatif di Malaysia sepertimana yang ditekankan oleh Profesor Hood Salleh (2003) '*I believe sociological research is valuable for two reasons (1) the findings can give us a greater understanding of the behaviour of others and of developments in the society at large, and (2) it can play a crucial role in helping us solve some of our social problems*'. Malahan, beberapa permasalahan dalam negara kita seperti isu politik, sosial, pembangunan insan, hubungan industri, kesatuan sekerja, dan sebagainya boleh ditangani melalui kajian kualitatif. QRAM sebagai persatuan yang unggul dalam meningkatkan taraf kajian kualitatif di negara kita harus membuka beberapa cawangan di universiti tempatan sama ada swasta atau awam agar ilmu kaedah penyelidikan kualitatif dapat disalurkan kepada generasi pelajar kita pada masa akan datang. QRAM boleh menjayakan program ini dengan kerjasama Kementerian Pendidikan Tinggi yang boleh mempercepatkan promosi kajian kualitatif di kalangan penyelidik-penyelidik sains sosial di Malaysia.

Akhirnya penulis berpendirian bahawa penyelidikan kualitatif harus dijadikan salah satu *mainstream research* di Malaysia. Para ahli akademik di Malaysia sewajarnya memberi pendedahan yang luas kepada pelajar PhD, Sarjana dan Sarjana Muda yang membuat pengkhususan dalam bidang perniagaan, pengurusan, hubungan industri dan kajian organisasi. Sebagai contohnya, penulis serta lima orang rakan yang memebentangkan kertas kerja dalam seminar ini datang dari Sekolah Pengurusan dan Pemasaran, Sekolah *Accounting* dan Sekolah Sistem Pengurusan (Information System) dan Ekonomi. Semua sekolah ini adalah di bawah Faculty of Commerce, University of Wollongong. Mereka menggunakan beberapa kaedah kajian kualitatif seperti kajian kes, *grounded theory*, ethnography case study, dan temuduga dalam kajian PhD. Malahan di *Faculty of Commerce* boleh dikatakan lebih kurang sembilan puluh peratus pelajar PhD dan Masters melalui penyelidikan adalah beraliran *non-positivist*.

Penghargaan

Jawatankuasa Etika Manusia, University of Wollongong telah meluluskan kajian ini pada tahun 2003. Penulis mengucapkan terimakasih kepada Professor Dr Ray Markey, Associate Professor Dr

Di Kelly, Dr Terri Mylett, Murugaiah Parasuraman dan Bernadine Cantrick-Brooks kerana membantu dalam penyediaan kertas kerja ini.

Rujukan

- Ayob, A. M. (2000). *Kaedah Penyelidikan Sains Sosial*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Brannen, J. (1992). *Mixing methods: Qualitative and quantitative research*. Hants: Avebury.
- Bryman, A. (2004). *Social Research Methods* (2nd Edition ed.). New York: Oxford University Press.
- Denzin, N. K. (1978). *Sociological Methods: A Sourcebook*. New York: McGraw Hill.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (1998). *Strategies of Qualitative Research*. London: Sage Publications.
- Ellie, F., Harvey, C., McDermott, F., & Davidson, L. (2002). Understanding and evaluating qualitative research. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 36(6), 717-732.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory*. New York: Aldine.
- Greene, J., & McClintock, C. (1985). Triangulation in Evaluation: Design and Analysis Issues. *Evaluation Review*, 9(5), 523-545.
- Grix, J. (2004). *The foundations of research*. New York: Palgrave Macmillan.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*. USA: Sage Publisher.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1998). Competing Paradigms in Qualitative Research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Landscape of Qualitative Research: Theories and Issues*. London Thousand Oaks: Sage.
- Kelly, D. (Ed.). (1999). *Researching Industrial Relations*. NSW: The Federation Press.
- Kitay, J., & Callus, R. (1998). The Role and Challenge of Case Study Design in Industrial Relations. In K. Whitfield & G. Strauss (Eds.), *Researching the World of Work*. USA: Cornell University Press.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Lunjew, M. D. (1994). *Participation in decision making among trainers and relationship with performance and job satisfaction*. Unpublished Doctor of Philosophy, University Pertanian Malaysia, Serdang.

- Meriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. Thousand Oaks: Sage Publication.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis : an expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Naceur, J., & Varatharajan, B. (2000). Participation and Job Performance in the Malaysian Public Service Department. *International Journal of Commerce & Management*, 10(3/4), 56-66.
- Neuman, W. L. (2000). *Social research methods: Qualitative and Quantative Approaches*. 3rd Edition, Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods* (3 ed.). Thousand Oaks: 3rd Edition, Sage Publications.
- Poole, M., Lansbury, R., & Wailes, N. (2001). A Comparative Analysis of Developments in Industrial Democracy. *Industrial Relations*, 40(3), 490-525.
- Rose, R. C. (2002). *Japanese- style management abroad*. Petaling Jaya: Prentice Hall.
- Salleh, H. (2003). *Qualitative research and the host community: Some perspective to work on*. Paper presented at the Proceedings of the 2nd Qualitative Research Convention: Theory and Practice, University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia, 21-23 October.
- Yin, R. K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods* (3rd ed.). London: Sage Publication.
- Yusof, R. (2001). *Asas sains sosial dari perspektif sosiologi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Yusof, R. (2003). *Penyelidikan Sains Sosial (Social Science Research)*. Pahang, Malaysia: PTS Publications & Distributors (Malay Version).
- Yusoff, M. (Ed.). (2001). *Penyelidikan Kualitatif: Pengalaman Kerja Lapangan (Qualitative Research: Experiences from the fieldwork)*. Kuala Lumpur: Univesity Malaya Press (Malay Version).
- Zin, R. M. (1998). *Participation and commitment among Malaysian professionals*. Bangi: UKM.